

АНОТАЦІЯ

Фізер В. М. Кіномузика Ганса Цимера у діалозі з класичною традицією: композиційний і виконавський аспекти. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття творчого ступеня доктора мистецтв за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). – Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2023.

Зміст анотації. Наш сучасник Ганс Циммер – знаний у всьому світі кінокомпозитор, автор музики до багатьох легендарних кінофільмів, що вийшли на екрані протягом першого двадцятиліття ХХІ століття і стали невід’ємною складовою його культурного обличчя. Творчість митця слугує яскравим зразком поширеного в сучасному мистецькому соціумі діалогу культур, успішного поєднання академічного та неакадемічного музичного матеріалу, синтезу класичної і сучасної традицій у кількох споріднених сферах: композиторській роботі, оркестровому виконанні, включно з диригентським мистецтвом, концертному менеджменті.

Головною репрезентативною формою творчої діяльності Г. Циммера як кінокомпозитора є саундтрек, особливий сучасний жанр кіномузики, заснований на щільній смисловій координації візуального та звукового шарів художнього тексту. Враховуючи цю синтетичну природу саундтреку, однією з найбільш органічних форм його концертно-симфонічної репрезентації стає так званий «живий концерт» із застосуванням різноманітних форм відеопроєкції, що здобув системного поширення протягом останніх років.

Представлена в дослідженні фактологічна інформація щодо композиційних та виконавських аспектів функціонування кіномузики як актуальної та репрезентативної складової сучасної медіакультури наочно демонструє ряд ключових тенденцій розвитку світового музичного мистецтва ХХІ століття. Одна з головних – це тенденція до стрімкого розмивання

штучних фахових бар'єрів між академічною та популярною музично-виконавськими і музично-композиторськими традиціями, знаходження консенсусу між естетичними інтересами елітарної та масової аудиторії. Завдяки концертному поширенню найкращих зразків сучасної кіномузики, серед яких чільне місце безсумнівно належить голлівудській творчості Ганса Циммера, відбувається подальший рух у бік культурної інтеграції, естетичної інклюзії, створення спільного художнього поля духовної реальності XXI століття.

Мета наукового обґрунтування творчого проєкту: виявити форми діалогу кіномузики Ганса Циммера з класичною традицією, дослідити відповідні композиційні принципи роботи митця на прикладі низки саундтреків та простежити шляхи виконавської реалізації його творчості у межах сучасної диригентської практики.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що творчість Ганса Циммера як цілісний дослідницький об'єкт вперше розглядається в контексті сучасного синтезу культурно-музичних традицій та з позицій новітніх культурних закономірностей. Також вперше в українському музикознавстві музика видатного сучасного кінокомпозитора представлена окремо і предметно.

Встановлено, що в роботі над саундтреками, заснованими на запозиченому тематичному матеріалі, Ганса Циммер застосовує на засадах індивідуалізації монотекстовий і політекстовий підходи; *виявлено* оригінальні шляхи структурної контамінації запозиченого тематичного матеріалу; *досліджено* низку паралелей між лейтмотивними технологіями в операх Ріхарда Вагнера та лейттематичною організацією в саундтреках Ганса Циммера; *розглянуто* комплекс прийомів щодо опрацювання кінокомпозитором тематизму Джоаккіно Россіні, Вольфганга Амадея Моцарта, Франца Шуберта, Йогана Штрауса-сина; *конкретизовано* засади індивідуального оркестрового стилю Ганса Циммера.

Уперше *систематизовано* інформацію щодо спеціальних концертно-виконавських проєктів, присвячених кіномузиці Г. Циммера, які були

реалізовані в світі протягом останніх п'ятнадцяти років. *Уведено в науковий обіг* комплекс персональної біографічної інформації, присвяченої диригентам – ініціаторам та керівникам цих проєктів.

Розвинуто положення загальної теорії кіномузики (З. Лісси, С. Леонтєва), а також *поглиблено* позиції сучасної методології з дослідження явища саундтреку.

Робота складається зі вступу, трьох розділів основної частини дослідження (шести підрозділів), висновків, списку використаних джерел, що нараховує 90 позицій (із них іншомовних – 64) та чотирьох додатків.

Ключові слова: творчість Ганса Циммера, кіномузика, саундтрек, сучасна культура, діалог культур, лейтмотивна система, цитата.

SUMMARY

Fizer V. M. Hans Zimmer's film music in dialogue with the classical tradition: compositional and performance aspects. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Scientific substantiation of a creative art project for obtaining a creative degree of Doctor of Arts in specialty 025 "Musical art" (field of knowledge 02 "Culture and art"). – The Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2023.

Abstract content. Our contemporary Hans Zimmer is a world-renowned film composer, the author of music for many legendary films that appeared on the screen during the first twenty years of the 21st century and became an integral part of his cultural face. The artist's work serves as a vivid example of the dialogue of cultures prevalent in the modern artistic society, the successful combination of academic and non-academic musical material, the synthesis of classical and modern traditions in several related fields: compositional work, orchestral performance, including conducting, and concert management.

The main representative form of H. Zimmer's creative activity as a film composer is the soundtrack, a special modern genre of film music based on the dense

semantic coordination of the visual and sound layers of the artistic text. Considering this synthetic nature of the soundtrack, one of the most organic forms of its concert-symphonic representation is the so-called "live concert," with the use of various forms of video projection, which has become widespread in recent years.

The factual information presented in the study regarding the compositional and performance aspects of the functioning of film music as a relevant and representative component of modern media culture demonstrates a number of key trends in the development of world music art of the 21st century.

One of the main trends is the rapid blur of the artificial professional barriers between academic and popular music, music-performance, and music-composition traditions, finding a consensus between the aesthetic interests of elite and mass audiences. Due to the concert spread of the best samples of modern film music, among which the Hollywood work of Hans Zimmer undoubtedly occupies a prominent place, further movement is taking place in the direction of cultural integration, aesthetic inclusion, and the creation of a common artistic field for the spiritual reality of the 21st century.

The purpose of scientific substantiation of a creative project is to reveal the dialogue forms of Hans Zimmer's film music with the classical tradition, to investigate the relevant compositional principles of the artist's work on the example of a number of soundtracks, and to trace the ways of performing his work within the framework of modern conducting practice.

The scientific novelty of this study is that the work of Hans Zimmer as a complete research object is considered for the first time in the context of the modern synthesis of cultural and musical traditions and from the standpoint of the latest cultural regularities. Also, for the first time in Ukrainian musicology, the music of an outstanding modern film composer is presented separately and substantively. *It has been established* that in the work on soundtracks based on borrowed thematic material, Hansa Zimmer uses mono-textual and polytextual approaches based on individualization; original ways of structural contamination of borrowed thematic material *are revealed*; a number of parallels between leitmotive technologies in

Richard Wagner's operas and leitmotive organization in Hans Zimmer's soundtracks *are explored*; a set of techniques for processing the themes of Gioacchino Rossini, Wolfgang Amadeus Mozart, Franz Schubert, Johann Strauss-son by the film composer *is considered*; the principles of Hans Zimmer's personal orchestral style *are specified*.

For the first time, information on special concert and performance projects devoted to film music of Zimmer, which was implemented in the world for the last fifteen years, *has been systematized*. A set of personal biographical information dedicated to conductors, initiators, and leaders of these projects, has been *put into scientific circulation*. The concept of the general theory of film music (Z. Lissa, S. Leontiev) *is developed*, and the concept of the modern methodology for the soundtrack phenomenon study *is deepened*.

The research consists of an introduction, three sections of the main part of the study (six subsections), conclusions, a list of used sources, which includes 90 items (including foreign language ones 64) and four appendices.

Key words: creative work of Hans Zimmer, film music, soundtrack, modern culture, dialogue of cultures, leitmotif system, quote.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. 2015 рік. Фізер В. М. Увертюра Джоаккіно Россіні до опери «Вільгельм Тель» як основа саундтреку Ганса Циммера до фільму «Самотній рейнджер» // Часопис: зб. наук. пр. / Національна музична академія України. Київ, 2015. Вип. 3 (28). С. 105 – 114.
2. 2019 рік. Фізер В. Лейттематична система Ганса Циммера у фільмі «Пірати карибського моря» // Київське музикознавство: студентська наукова думка : зб. стат. Київ, 2019. С. 176 – 187.
3. 2023 рік. Фізер В. Саундтрек Ганса Циммера до фільму «Шерлок Холмс: гра тіней»: взаємодія традицій і тексту // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. пр. молодих вчених

Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім Гельветика, 2023. Вип. 62. Том 2. С. 109 – 116.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АПРОБАЦІЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. **27-28 листопада 2021 р.** *«Роль композитора у сучасному музично-театральному процесі (до 20-річчя оперного дебюту Хаї Черновін)»* / X Міжнародна наукова конференція «Ювілейні і пам'ятні дати 2020 року» (НМАУ ім. П. І. Чайковського);
2. **10–12 січня 2022 р.** *«Способи використання академічного музичного контенту в саундтреку Ганса Циммера до фільму «Шерлок Холмс: Гра тіней»* / XXII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці»;
3. **2022 р.** **Опубліковані тези** «Способи використання академічного музичного контексту в саундтреку Ганса Циммена до фільму «Шерлок Холмс: гра тіней» : тези доповіді // XXII Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» Київ, 2022. С. 104–106.
4. **17–19 березня 2023 р.** *«Моцартівська складова саундтреку Ганса Циммера до фільму “Шерлок Холмс: Гра тіней”»* / Міжнародна науково-творча конференція «Богатирьовські читання: школа теорії та практики»